

Overweging bij Gen. 3, 9-15 en Marcus 3, 20-35

6 juni 2021

De tekst die we vandaag hoorden bij de eerste lezing hoorden, is een van mijn favorieten. God wandelt door de paradijs tuin. De zon gaat onder, de geur van kruidige bloemen vult de lucht. God ziet een aapje en een eekhoorn, hij aait een luipaard en een lam – maar de mens is nergens te bekennen. “Waar ben je?” roept God tenslotte. Al verschillende keren heb ik een cynicus na deze zin horen uitroepen: “Aha! Als God nu werkelijk alwetend en almachtig is, dan weet Hij toch zeker wel waar Adam zich heeft verstopt?” Natuurlijk. Maar daar gaat het nu niet om. Het is vragen naar de bekende weg, maar het is vooral een vraag van een heel andere orde. Zit je in die boom of achter deze struik – dat is niet waar het om gaat. *Waar ben je?* is een vraag die ons iedere dag van ons leven gesteld wordt: waar ben je? Waar sta je op je levenspad? Wil je je nog laten vinden door God? Durf je Hem nog onder ogen te komen? Op sommige momenten is de vraag bijzonder luid en schel en klinkt dan ongeveer als “Waar ben je in Godsnaam mee bezig?”

Die laatste vraag lijkt ook de familieleden van Jezus bezig te houden, zo hoorden we net in de evangeliëlezing. Al stellen ze die vraag niet aan zichzelf, maar aan Jezus. *Want volgens hen had hij zijn verstand verloren.* Waar was die man toch in hemelsnaam mee bezig? De berichten die ze over hem horen, klinken extreem verontrustend. Hij lapt allerlei religieuze regels aan zijn laars die voor iedereen vanzelfsprekend zijn, hij haalt zich de argwaan en woede van de autoriteiten op zijn hals, hij gaat met mensen om die een normaal denkend mens het liefst zo ver mogelijk links laat liggen – en nu, tot overmaat van ramp, hebben ze gehoord dat hij zo wordt verzwolgen door zijn werk dat hij niet eens meer goed voor zichzelf zorgt: *ze kregen niet de kans om te eten.* Dat was de druppel. Ze gingen hem halen, goedschiks of kwaadschiks. Deze man moest duidelijk tegen zichzelf in bescherming genomen worden. En wie van u zou durven beweren dat hij niet hetzelfde zou hebben gedaan als het om uw eigen zoon of dochter of kleinkind ging?

Terwijl de moeder en broers van Jezus onderweg zijn, heeft hij zelf een onderonsje met een aantal schriftgeleerden. Zij zijn ook van mening dat Jezus

niet goed wijs is, maar om een andere reden. Ze maken zich geen zorgen om hém – zij maken zich zorgen om zichzelf. De intensiteit waarmee Jezus van God spreekt als zijn Vader, de kracht waarmee hij allerhande volk toespreekt dat zich tot hem wendt om steun en troost en genezing en de groeiende populariteit die daar het gevolg van is – het zint hen allerminst. En nu is er dus een afvaardiging naar het huis waar Jezus verblijft gestuurd om uit te zoeken hoe het zit: is het God die door Hem werkt? Of de duivel? De godgeleerden denken bij Jezus onmiddellijk aan demonen, en de demonen denken onmiddellijk aan God. Jezus pareert de aantijgingen met gelijkenissen: de duivel die zichzelf uitdrijft? Lijkt u dat bijzonder logisch?

Hoe zou Hij zich voelen? Afgemat, opgejaagd, iedere dag geconfronteerd met nieuwe ellende, met nieuwe mensen met nieuw verdriet, pijn, afwijzing, vernedering. Steeds nieuwe ogen met daarin het wanhopige verlangen dat Hij hen zou helpen, dat – als iemand het kan – Hij... Al dagen nauwelijks gegeten. En alsof dat al niet genoeg van Hem vraagt, opnieuw een afvaardiging van schriftgeleerden om Hem de maat te nemen, om aan te tonen dat goed niet goed is maar slecht.

Zó is het dus. En dan opeens komt iemand melden dat zijn familie voor de deur staat. *Rabbi, uw moeder is hier, met uw broers. Ze staan buiten en willen met u spreken.* Ik kan me de verontwaardiging wel voorstellen: “Ach ja? Nou, laat ze lekker staan. En bedank ze hartelijk voor het vertrouwen.” Jezus’ broers en moeder staan niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk buiten. Ze zijn buitenstaanders geworden. Jezus is een vreemde geworden voor zijn eigen familie.

Waar ben je? vraagt God. Hij vraagt het aan Adam en Eva, hij vraagt het aan de schriftgeleerden en aan de familie van Jezus. Hij vraagt het aan ons. En zoals de moeder en broers van Jezus van Hem vervreemd zijn geraakt, zo zijn de eerste mensen in de paradijsstuin van God vervreemd geraakt. En wanneer ze vermanend worden toegesproken, doen ze wat mensen sinds mensenheugenis steeds opnieuw hebben gedaan: ze wijzen van zich af. “Ja maar hij... Ja maar zij...”

De geschiedenis herhaalt zich. Steeds opnieuw moet aan ons deze prangende vraag worden gesteld: waar ben je, mens? Steeds opnieuw impliceert dit de uitnodiging om naar jezelf te kijken, om je eigen weerstand en je eigen pijn te benoemen. Want zoals de woestijnvaders al wisten: "Vertel het. Want als je het vertelt, komt het aan het licht. En als het aan het licht komt, verdwijnen de demonen." Ook als we ons verstoppen, ook als we buiten staan, wij mogen naar binnen. We zijn uitgenodigd. Wij mogen ons broers en zussen van Jezus noemen.